

ÎNCHEIERE

24 mai 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Valeriu Doagă
Tamara Chișca-Doneva
Mariana Pitic

examinând demersul Președintelui interimar al Curții de Apel Comrat, Dmitrii Fujenco privind examinarea propunerilor de recuzare a magistraților Curții de Apel Comrat Dmitrii Fujenco, Ludmila Caraianu și Ștefan Starciuc, înaintate de către Primăria municipiului Comrat și președintele Consiliului municipal Comrat,

în cauza de contencios administrativ intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Uniunea Cooperativelor de Consum din Găgăuzia „GagauzCOOP” împotriva Consiliului municipal Comrat, Primăriei municipiului Comrat, intervenient accesoriu întreprinderea municipală „Gospodăria Locativ-Comunală” cu privire la contestarea actului administrativ,

constată:

La 02 februarie 2018, Uniunea Cooperativelor de Consum din Găgăuzia „GagauzCOOP” a depus cerere de chemare în judecată împotriva Consiliului municipal Comrat și Primăriei municipiului Comrat cu privire la contestarea actului administrativ, prin care a solicitat:

- admiterea acțiunii;
- anularea deciziei Consiliului municipal Comrat nr. 1/10 din 27 ianuarie 2017;
- anularea deciziei Consiliului mun. Comrat nr. 26/37 din 15 decembrie 2017;
- anularea actului cu privire la constatarea situației de fapt nr. 157-1850C/17 din 14 februarie 2017;
- anularea dispoziției Primarului mun. Comrat nr. 507 din 04 decembrie 2017;
- anularea actului de predare-primire a lotului de teren din str. Fontannaia, 2 „B”, mun. Comrat, cu suprafața de 0,1951 h.;
- anularea contractului de prestare a serviciilor nr. 313 din 12 decembrie 2017;
- anularea deciziei Consiliului municipal Comrat nr. 27/1 din 22 decembrie 2017;
- anularea deciziei Consiliului municipal Comrat nr. 1/2 din 02 ianuarie 2018;
- anularea actului cu privire la constatarea situației de fapt nr. 157-1C/17 din 02 ianuarie 2018;
- anularea dispoziției Primarului mun. Comrat nr. 550 din 26 decembrie 2017;
- anularea actului de predare-primire a lotului de teren din str. Victoriei, 53, mun. Comrat, cu suprafața de 0,5605 h.;
- anularea contractului de prestare a serviciilor nr. 328 din 27 decembrie 2017.

La 03 octombrie 2018, Uniunea Cooperativelor de Consum din Găgăuzia

„GagauzCOOP” a depus cerere de renunțare la pretențiile cu privire la:

- anularea actului cu privire la constatarea situației de fapt nr. 157-1850C/17 din 14 februarie 2017;
- anularea contractului de prestare a serviciilor nr. 313 din 12 decembrie 2017;
- anularea actului cu privire la constatarea situației de fapt nr. 157-1C/17 din 02 ianuarie 2018;
- anularea contractului de prestare a serviciilor nr. 328 din 27 decembrie 2017 (vol. I, f.d. 237, 240 recto-verso).

Prin încheierea protocolară din 03 octombrie 2018 a Judecătoriei Comrat, sediul Vulcănești, s-a admis cererea depusă de Uniunea Cooperativelor de Consum din Găgăuzia „GagauzCOOP” cu privire la renunțarea parțială la acțiune (vol. I, f.d. 240 recto-verso).

Prin încheierea protocolară din 03 octombrie 2018 a Judecătoriei Comrat, sediul Vulcănești, s-a atras în proces întreprinderea municipală „Gospodăria Locativ-Comunală”, în calitate de intervenient accesoriu (vol. I, f.d. 240 recto-verso).

Prin încheierea din 21 ianuarie 2019 a Judecătoriei Comrat, sediul Vulcănești, s-a admis cererea depusă de Uniunea Cooperativelor de Consum din Găgăuzia „GagauzCOOP” cu privire la aplicarea măsurilor de asigurare a acțiunii;

s-a interzis ÎM „Gospodăria Locativ-Comunală” să-și desfășoare activitatea pe teritoriul piețelor amplasate pe str. Victoriei, 53, mun. Comrat, cu suprafața de 0,5605 h., inclusiv că încheie contracte de arendă a spațiilor comerciale și prestare a serviciilor, încasarea sumelor bănești, paza și salubritatea terenului, precum și efectuarea altor acțiuni ce decurg din deciziile Consiliului mun. Comrat nr. 26/37 din 15 decembrie 2017, nr. 27/1 din 22 decembrie 2017 și nr. 1/2 din 02 ianuarie 2018;

s-a obligat ÎM „Gospodăria Locativ-Comunală” să elibereze teritoriul piețelor amplasate în mun. Comrat pe str. Fontannaia, 2 „B” și str. Victoriei, 53, și să nu creeze Uniunii Cooperativelor de Consum din Găgăuzia „GagauzCOOP” obstacole în desfășurarea activității în piețele amplasate pe aceste loturi de teren, până la devenirea definitivă a hotărârii judecătorești pronunțată asupra fondului prezentei cauze (vol. II, f.d. 48-50 recto-verso).

Prin hotărârea din 23 ianuarie 2019 a Judecătoriei Comrat, sediul Vulcănești, s-a admis acțiunea depusă de Uniunea Cooperativelor de Consum din Găgăuzia „GagauzCOOP”;

- s-a anulat decizia Consiliului municipal Comrat nr. 1/10 din 27 ianuarie 2017;
- s-a anulat decizia Consiliului mun. Comrat nr. 26/37 din 15 decembrie 2017;
- s-a anulat dispoziția Primarului mun. Comrat nr. 507 din 04 decembrie 2017;
- s-a anulat actul de predare-primire a lotului de teren din str. Fontannaia, 2 „B”, mun. Comrat, cu suprafața de 0,1951 h.;
- s-a anulat decizia Consiliului municipal Comrat nr. 27/1 din 22 decembrie 2017;
- s-a anulat decizia Consiliului municipal Comrat nr. 1/2 din 02 ianuarie 2018;
- s-a anulat dispoziția Primarului mun. Comrat nr. 550 din 26 decembrie 2017;
- s-a anulat actul de predare-primire a lotului de teren din str. Victoriei, 53, mun. Comrat, cu suprafața de 0,5605 h. (vol. II, f.d. 51, 63-68 recto-verso).

La 05 februarie 2019, Primăria municipiului Comrat a declarat recurs împotriva încheierii din 21 ianuarie 2019 a Judecătoriei Comrat, sediul Vulcănești (vol. II, f.d. 57-58 recto-verso).

La 22 februarie 2019, Primăria municipiului Comrat și Consiliul municipal Comrat au declarat apel împotriva hotărârii din 23 ianuarie 2019 a Judecătoriei

Comrat, sediul Vulcănești (vol. II, f.d. 69 recto-verso, 89-93).

La 25 aprilie 2019, Primăria municipiului Comrat a înaintat propunere de recuzare a magistraților Curții de Apel Comrat Dmitrii Fujenco, Ludmila Caraianu și Ștefan Starciuc, în temeiul articolului 50 alin. (1) lit. e) și d) din Codul de procedură civilă (vol. II, f.d. 120).

În argumentarea propunerii de recuzare a invocat că, la 28 martie 2019, Colegiul Curții de Apel Comrat, în componența judecătorilor Dmitrii Fujenco, Ludmila Caraianu și Ștefan Starciuc au examinat și au respins, ca fiind neîntemeiat, recursul declarat de Primăria municipiului Comrat împotriva încheierii din 21 ianuarie 2019 a Judecătoriei Comrat, sediul Vulcănești (vol. II, f.d. 57-58 recto-verso).

Sub acest aspect a menționat că, prin prisma articolului 192 din Codul administrativ, Curtea de Apel Comrat avea obligația de a institui complete și/sau colegii specializate de judecători pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ.

Mai mult decât atât, prin încheierea din 28 martie 2019, judecătorii Curții de Apel Comrat, Dmitrii Fujenco, Ludmila Caraianu și Ștefan Starciuc și-au expus poziția, respingând recursul declarat de Primăria municipiului Comrat.

Astfel, în opinia Primăriei municipiului Comrat, aceste circumstanțe creează suspiciuni în privința obiectivității și nepărtinirii judecătorilor Curții de Apel Comrat, Dmitrii Fujenco, Ludmila Caraianu și Ștefan Starciuc.

În această ordine de idei, Primăria municipiului Comrat a solicitat admiterea propunerii de recuzare a judecătorilor Curții de Apel Comrat, Dmitrii Fujenco, Ludmila Caraianu și Ștefan Starciuc; și transmiterea cauzei spre examinare unui complet constituit din alți judecători.

La 16 mai 2019, președintele Consiliului municipal Comrat, G. Zlatov, a înaintat propunere de recuzare a magistraților Curții de Apel Comrat Dmitrii Fujenco, Ludmila Caraianu și Ștefan Starciuc, în temeiul articolului 50 alin. (1) lit. e) și d) din Codul de procedură civilă (vol. II, f.d. 134).

În argumentarea propunerii de recuzare a invocat temeiuri similare celor cuprinse în cererea privind propunerea de recuzare depusă de Primăria municipiului Comrat.

Prin urmare, președintele Consiliului municipal Comrat, G. Zlatov, a solicitat admiterea propunerii de recuzare a judecătorilor Curții de Apel Comrat, Dmitrii Fujenco, Ludmila Caraianu și Ștefan Starciuc; și transmiterea cauzei spre examinare unui complet constituit din alți judecători.

La 20 mai 2019, Președintele interimar al Curții de Apel Comrat, Dmitrii Fujenco, a expediat cauza în adresa Curții Supreme de Justiție în vederea examinării propunerilor de recuzare înaintate judecătorilor Curții de Apel Comrat Dmitrii Fujenco, Ludmila Caraianu și Ștefan Starciuc, invocând imposibilitatea formării în cadrul Curții de Apel Comrat a unui complet de judecată pentru examinarea recuzării (vol. II, f.d. 135).

Examinând demersul Președintelui interimar al Curții de Apel Comrat, Dmitrii Fujenco, completul specializat pentru examinarea cauzelor de contencios administrativ din cadrul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată că, propunerile de recuzare înaintate judecătorilor Curții de Apel Comrat Dmitrii Fujenco, Ludmila Caraianu și Ștefan Starciuc urmează a fi respinsă, din consideratele ce succed.

Ab initio Colegiul consideră necesar de a remarca faptul că, potrivit informației

privind judecătorii în funcție din cadrul sistemului judiciar al Republicii Moldova, publicată pe portalul oficial al Consiliului Superior al Magistraturii, în cadrul Curții de Apel Comrat sunt repartizați 6 judecători: Serghei Gubenco, Grigori Colev, Liudmila Caraianu, Afanasi Curdov, Dmitrii Fujenco și Ștefan Starciuc (https://csm.md/files/Lista_judecatorilor/2017/CA_COMRAT.pdf).

Deopotrivă, prin Hotărârea nr. 608/25 din 20 septembrie 2016 a Consiliului Superior al Magistraturii, Serghei Gubenco a fost suspendat din funcția de judecător la Curtea de Apel Comrat (<https://csm.md/files/Hotaririle/2016/25/608-25.pdf>).

În această ordine de idei, Colegiul constată că, în prezent, la Curtea de Apel Comrat activează doar 5 judecători, iar această circumstanță constituie un impediment pentru formarea unui complet de judecată în vederea examinării propunerilor de recuzare înaintate de către Primăria municipiului Comrat și președintele Consiliului municipal Comrat judecătorilor Curții de Apel Comrat, Dmitrii Fujenco, Ludmila Caraianu și Ștefan Starciuc. Prin urmare, în temeiul art. 53 alin. (3) din Codul de procedură civilă, prezenta propunere de recuzare urmează a fi soluționată de Curtea Supremă de Justiție.

In concreto argumentelor invocate în propunerile de recuzare, Colegiul notează că, prin Legea nr. 116 din data de 19 iulie 2018 a fost aprobat Codul administrativ al Republicii Moldova, care conform art. 257 alin. (1) a intrat în vigoare la 01 aprilie 2019, și totodată a fost abrogată Legea contenciosului administrativ nr. 793-XIV din data de 10 februarie 2000.

În conformitate cu prevederile art. 258 alin. (3) din Codul administrativ, procedurile de contencios administrativ inițiate până la intrarea în vigoare a prezentului cod se vor examina în continuare, după intrarea în vigoare a prezentului cod, conform prevederilor prezentului cod. Prin derogare, admisibilitatea unei astfel de acțiuni în contenciosul administrativ se va face conform prevederilor în vigoare până la intrarea în vigoare a prezentului cod. Prevederile prezentului alineat se vor aplica corespunzător pentru procedurile de apel, de recurs și de contestare cu recurs a încheierilor judecătorești.

Din sensul normei de drept enunțate rezultă că legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale.

Deopotrivă, articolul 195 din Codul administrativ prescrie că, procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedură civilă, cu excepția art. 169-171.

Conform articolului 202 alin. (4) din Codul administrativ, recuzarea sau abținerea judecătorului se examinează în ordinea prevăzută în Codul de procedură civilă.

Prin urmare, Colegiul apreciază ca Primăria municipiului Comrat și președintele Consiliului municipal Comrat neîntemeiat au înaintat propunerea de recuzare în baza articolului 50 alin. (1) lit. d) și e) din Codul de procedură civilă. Or, conform articolului 258 alin. (3) din Codul administrativ, prezenta cauză se examinează conform prevederilor Codului administrativ, adoptat prin Legea nr. 116 din data de 19 iulie 2018 și intrat în vigoare la 01 aprilie 2019.

În acest sens, articolul 202 alin. (1) din Codul administrativ stipulează expres că, judecătorul care examinează acțiunea în contencios administrativ trebuie să se abțină sau poate fi recuzat în baza temeiurilor prevăzute la art. 49 și 50.

Respectiv, după intrarea în vigoare a noului Cod administrativ, adică de la 01

aprilie 2019, propunerile de recuzare pot fi întemeiate doar în baza temeiurilor prevăzute de Codul administrativ, nu și de cele din Codul de procedură civilă.

În altă ordine de idei, Colegiul apreciază ca fiind declarative temeiurile de fapt invocate în propunerile de recuzare, și anume că lipsa obiectivității și nepărtinirii judecătorilor Curții de Apel Comrat, Dmitrii Fujenco, Ludmila Caraianu și Ștefan Starciuc se demonstrează prin încheierea 28 martie 2019, prin care aceștia și-au expus poziția și au respins recursul declarat de Primăria municipiului Comrat.

Or, dreptul la recuzare a judecătorilor în temeiurile prevăzute de lege constituie în sine o garanție a independenței și imparțialității instanței judecătorești, deoarece ordinea procesuală a soluționării cererilor de recuzare a judecătorilor, precum și limitele impuse de lege pentru admiterea recuzărilor urmează să contracareze abuzurile justițiabililor și să creeze un echilibru necesar pentru înfăptuirea efectivă a justiției.

Astfel, Colegiul deduce că imparțialitatea judecătorilor s-ar defini prin absența prejudecăților sau a părerilor preconcepute. Din perspectiva art. 6 paragraful 1 al CEDO, Curtea Europeană a Drepturilor Omului indică asupra faptului că, imparțialitatea unui tribunal trebuie determinată potrivit unui demers subiectiv și a unui obiectiv, analizate în raport cu fiecare magistrat din complet (cauza Klein și alții vs Olanda).

Așadar, pentru a se expune pe marginea propunerii de recuzare, Colegiul consideră imperioasă analiza celor invocate de Primăria municipiului Comrat și președintele Consiliului municipal Comrat, prin prisma jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului. Așa, în cauza Piersack împotriva Belgiei (1 octombrie 1982, § 427) Înalta Curte face distincție între o abordare subiectivă, adică încercarea de a constata convingerea personală sau interesul unui judecător într-o anumită cauză, și o abordare obiectivă, adică determinarea dacă el a oferit garanții suficiente pentru a exclude orice îndoială legitimă în acest sens (cauza Grieves împotriva Regatului Unit, 16 decembrie 2003, 57067/00).

Atunci când testul se aplică unui complet de judecători, aceasta înseamnă că este necesar de a stabili dacă, pe lângă comportamentul personal al oricărui dintre membrii acelui complet, există fapte care pot fi stabilite și care pot trezi dubii în ceea ce privește imparțialitatea. În această privință, chiar aparențele pot avea o anumită importanță (cauza Castillo Algar împotriva Spaniei; și cauza Morel împotriva Franței). Atunci când se hotărăște dacă într-o anumită cauză există motive legitime de a bănuși că un complet nu este imparțial, punctul de vedere al celor care pretind că acesta nu este imparțial este important, dar nu decisiv. Ceea ce este decisiv este dacă această bănușială poate fi obiectiv justificată (a se vedea Ferrantelli and Santangelo împotriva Italiei și Wettstein împotriva Elveției).

În cauza Micallef împotriva Maltei, Curtea a constatat că imparțialitatea trebuie evaluată potrivit unui demers subiectiv, ținându-se seama de convingerea personală și comportamentul judecătorului, adică dacă acesta a demonstrat părtinire sau prejudecăți personale în cauză și unui demers obiectiv, care constă în a stabili dacă instanța a oferit, în special prin compunerea sa, suficiente garanții pentru a exclude orice îndoială legitimă cu privire la imparțialitatea sa.

În această ordine de idei, Colegiul deduce că, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a susținut întotdeauna că a aplicat demersul subiectiv potrivit căruia „un magistrat este considerat imparțial până la proba contrariului” (Le Compte, Van Leuven și De Meyere împotriva Belgiei, pct. 58).

Or, conform criteriului subiectiv, imparțialitatea personală a fiecărui judecător al completului este prezumată până la proba contrară, astfel că cel care invocă încălcarea articolului 6 din Convenție trebuie să facă dovada că judecătorul a fost influențat în mod personal, că a avut interes să soluționeze cauza într-un anumit mod.

Criteriul obiectiv presupune analiza existenței unor fapte determinate și verificabile care pot ridica îndoieli cu privire la imparțialitatea judecătorului, independent de comportamentul său personal. Se are în vedere deci competența sa funcțională. Scopul acestei analize este acela de a se stabili dacă judecătorul a oferit garanții suficiente pentru a elimina orice dubiu legitim în cauza respectivă.

Prin urmare, Colegiul consideră că nu sunt temeiuri de admitere a cererii de recuzare, deoarece argumentele invocate de Primăria municipiului Comrat și președintele Consiliului municipal Comrat nu pot constitui drept circumstanțe care pun la îndoială obiectivitatea și nepărtinirea judecătorilor Curții de Apel Comrat, Dmitrii Fujenco, Ludmila Caraianu și Ștefan Starciuc la examinarea prezentei cauze în ordine de apel.

Or, faptul că prin încheierea din 28 martie 2019, judecătorii Curții de Apel Comrat, Dmitrii Fujenco, Ludmila Caraianu și Ștefan Starciuc au respins recursul declarat de Primăria municipiului Comrat împotriva încheierii din 21 ianuarie 2019 a Judecătoriei Comrat, sediul Vulcănești, nu trezește suspiciuni de imparțialitate a acestor magistrați la judecarea cauzei în ordine de apel.

Sub acest aspect Colegiul notează că, examinarea recursului în secțiunea 1, împotriva încheierii emise de prima instanță, nu constituie temei legal de înlăturare a magistraților de la judecarea cauzei în fond. Or, judecarea cauzei în fond, în ordine de apel, și examinarea recursului în secțiunea 1 au obiecte de examinare distincte.

Astfel, prin respingerea recursului declarat de Primăria municipiului Comrat împotriva încheierii din 21 ianuarie 2019 a Judecătoriei Comrat, sediul Vulcănești, magistrații Curții de Apel Comrat nu s-au expus asupra fondului cauzei și în privința legalității actelor administrative contestate, ci doar au menținut valabile măsurile de asigurare a acțiunii aplicate de prima instanță.

În atare circumstanțe, se ajunge la concluzia că, în speță, propunerile de recuzare sunt înaintate din suspiciunea de lipsă a imparțialității magistraților, însă care nu are suport probatoriu. Însă, simpla invocare a suspiciunilor de părtinire nu pun la îndoială obiectivitatea și imparțialitatea judecătorilor recuzați, iar drept urmare nu poate constitui temei de admitere a propunerilor de recuzare.

Dealtfel, obiectivitatea și nepărtinirea judecătorilor Dmitrii Fujenco, Ludmila Caraianu și Ștefan Starciuc nu poate fi pusă la îndoială din simpla presupunere, or, această declarație este lipsită de suport probant, iar simpla presupunere de poziție părtinitoare nu constituie împrejurare care pune la îndoială obiectivitatea și imparțialitatea acestor magistrați.

La aspectul dat Colegiul reiterează că, prin prisma criteriului subiectiv, imparțialitatea personală a fiecărui judecător al completului este prezumată până la proba contrară, astfel că Primăria municipiului Comrat și președintele Consiliului municipal Comrat trebuiau să facă dovada că judecătorii Dmitrii Fujenco, Ludmila Caraianu și Ștefan Starciuc au fost influențați în mod personal și că au un interes să soluționeze cauza într-un anumit mod.

Din considerentele menționate supra, Colegiul ajunge la concluzia că propunerile de recuzare înaintate de către Primăria municipiului Comrat și președintele Consiliului municipal Comrat judecătorilor Curții de Apel Comrat Dmitrii Fujenco, Ludmila

Caraianu și Ștefan Starciuc urmează a fi respinsă ca neîntemeiată.

În conformitate cu art. 258 alin. (3), art. 195 și art. 202 alin. (4) din Codul administrativ, art. 53, art. 269-270 din Codul de procedură civilă, completul specializat pentru examinarea cauzelor de contencios administrativ din cadrul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Se resping propunerile de recuzare a magistraților Curții de Apel Comrat Dmitrii Fujenco, Ludmila Caraianu și Ștefan Starciuc, înaintate de către Primăria municipiului Comrat și președintele Consiliului municipal Comrat.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Valeriu Doagă

judecătorii

Tamara Chișca-Doneva

Mariana Pitic